

PAIDE ARVAMUSFESTIVAL

12. - 13. august 2016

Olime Kirikute alal. Meie päralt oli terve ilus renoveeritud Paide kirik, selle ees telk ja plats ja teadetetahvel. Kasutasime vestluskohviku formaati ja osalisi intervjuueeriti telgis. Eksponeeritud olid Interreg, EL, SEMPRE logodega roll-upid ja plakatid. Kirikusse püstitasime peapiiskoppide teemalise näituse – see sisaldab ka piiskopluse põhiväärtusi ja piiskopkondade ajalugu Eestis –, ja suurelt ekraanilt jooksid klipid: Avo Üpruse intervjuu peapiiskop Urmas Viilmaga, eelmise aasta arvamusfestivali ja oluliste konverentside salvestised.

Meie kavas oli kahe probleemi tutvustus: perede elu võimalikkusest maapiirkondades ja (eks)vangide rehabilitatsioon. Viimane teema oli üleval veel vähemalt kahel laval – igal oma rõhuasetus. Vestlusringides osales aktiivselt ca 40 inimest, kirikust ja meie alalt käis läbi vähemalt 200, kes ka arvamusi avaldasid.

Elust maapiirkondades, keskendudes peredele:

Kas elu maal on üldse võimalik?

Kas perede elu maal on võimalik?

Kuidas lapsed selle üle elavad? Mida nad kaotavad – või hoopis võidavad?

Missuguseid teenuseid peaks pakkuma, et elu oleks mitte ainult võimalik, vaid elamisväärne?

Juba meie probleemi püstitus - perede elu võimalikkusest maapiirkondades – osutab, et oleme lasknud end stampidesse meelitada. Paide suhtluse tulemusena peab probleemi ümber sõnastama.

Probleemiks ei ole elamine maal, vaid konkreetsed inimesed, pered oma võimaluste ja kitsaskohtadega. Ülekaalukalt oldi arvamusel, et maa ja linna piirid on praegu nii ähmased, et küsimust, kuidas lapsed maaeluga toime tulevad, on mõttetu esitada. Sõltub eelkõige perest, kuidas lapsed hakkama saavad. Iga peret, iga last tuleks analüüsida eraldi!

Keskkonnast tulenevad probleemid on üsna sarnased igal pool Eestis: hõre bussiliiklus toodab rohkesti probleeme just lastega peredele, majanduslikud võimalused aga ei luba isiklikku autot omada; arstiabi kolib linnadesse ja muutub raskesti kättesaadavaks; pangaautomaate on hõredalt, raha kättesaamine keeruline; kauplusi suletakse järjest. Kokkuvõtlikult – ühistransport on kriitika all praktiliselt üle Eesti.

„Järjest rohkem on üksikuid eakaid inimesi, kes on jäänud maapiirkonda, kus on kaotanud kõik elementaarsete teenuste kättesaadavused.”

„Kaugemal tööle käimine sõltub suuresti bussiliiklusest.”

Perekonna teema sisaldab endas laia valikut erinevaid aspekte: vanemlikud oskused, lastetöö, põlvkondadevaheline suhe, mittetäielik pere, majandusraskustes pere, noorte iseisvus. Keskseks teemaks kujunes vajadus mitmekülgse ettevalmistusega spetsialistide järele, kes oskaksid nõustada, õpetada ja lepitada. Mitmed sotsiaaltöötajad töid välja mure, et vanemad lihtsalt ei oska olla head vanemad, sageli ise ka pärit probleemsetest kodudest. Sellise kompleksteenuse järele vajadust kinnitasid enamus vestlusringidest osavõtnud – maal ei ole küllaldaselt psühholooge ja sotsiaalpedagooge, kes probleemsete peredega töötaksid.

Siin on kogudustel suur tööpõld veel ees. Inimeste ootused on suured, aga kerkis ka küsimusi vaimulike ettevalmistusest sotsiaal- ja hingehoiutööks. Väikeste koguduste puhul napib ressursse ja korraldamisvõimekust. Suurem koordineeritus tuleks kasuks. Kogudustel soovitati osaleda jõulisemalt kohalikes võrgustikes ja omavalitsustel omakorda soodustada inimeste ühistegevust ja ettevõtlikkust.

Järelvalveta lapsed oli suur murekoht. Ema või isa või mõlemad töötavad välismaal, lapsed on omapäi. Õpetajad näevad näljas lapsi, kellel on rahagi, aga nad ei osta korralikku toitu. Ja kuna puudub vanemlik järelvalve, siis on ka õigusrikkumised kerged tulema. Ka siin oleks koguduste vabatahtlikel palju ära teha.

Toetused. Miinimumpalk ei motiveeri tööle asumata, seni kui saadakse erinevaid toetusi. Eriti halvasti mõjuvat lastetoetus, mille abil vegeteeritakse laste arvelt. Etteheiteid oli lastekodude kasvatajatele, kes ei oska/soovi noori eluks ette valmistada. Konkreetselt üks vestlusringis osaleja oli võtnud enda juurde lastekodust 14-aastase tüdruku, kes sai emaks, aga ei osanud mitte mingil viisil lapsega toime tulla.

Vajalikest teenustest lisaks eeltoodule:

Koduhoiuteenus;

Asendushooldused, päevahoiud nii lastele kui erivajadustega inimestele;

Kodus töötamise võimaluste propageerimine;

Pere rahaasjade juhtimine;

„Lapsed tänavalt ära” tegevused.

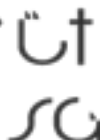
Noppeid arvamustest

Arvamused on seinast sein --- Jaak Allik vs Paul-Erik Rummo, Urmas Reinsalu keskel.

Jaak Allik, Riigikogu liige, endine kultuuriminister:

Haldusreform lõpetab elu maapiirkondades.

Urmas Reinsalu, justiitsminister:

Inimeseks jääda on võimalik igal pool. Kas inimene elab maal või linnas ei ole nii tähtis inimese enda vaatest, vaid on tähtis rahva vaatest, sest ei saa kõik olla Tallinnas.

Paul-Eerik Rummo, endine kultuuriminister:

(Paul-Erik Rummo on poeedi, filosoofi ja ausa inimesena probleemi üle sügavalt järele mõelnud. Paul-Eerik peav probleemi nii oluliseks, et on nõus saatma oma arvamused kirjalikult, vältimaks müra. Suurimad tänud!)

Minu arusaamine on laias laastus see, et parim elukeskkond lastega perele on maakohas, kus on korralikult toimiv internetiühendus ja lähiümbruses võimalikult mitmekesiseid maastikke (looduslikke kooslusi). Vanemate töökohad (juhuolul kui pole tegemist kaugtööga, mis oleks ideaal) peaks jääma kodust max. 25 km raadiusse. Lastehoiuvõimalus mõistlikus kauguses, ideaalis vanema töökohaga samas suunas. Põhikool samuti mitte liiga kaugel; koolibuss. Elementaarne arstiabi probleemideta kättesaadav. Ideaalne oleks sarnase haridustaseme ja eluhoiakuga sõprade perede, kellel ligikaudu ühevanused lapsed, olmeline ja suhtluslik koostöö ühe või naabrusasumite piires.

Tallinn on oma valdava õhkkonna ning logistika poolest lastele kindlasti halvem keskkond kui isegi suhteliselt isoleeritud pool-ääremaa kant, eeldusel, et vanemad on tublid, loodus ilus, võrguühendus funktsib ja läheduses on vähemalt mõnigi eakaaslane. Kuid ka mõned alevid ja väikelinnad on hakanud jälle ilmet võtma.

Siin nad on. Ilus kokkuvõte. Ilusad hetked:

* Eksinud laps, kel telefoni ajalimiit otsas, tuleb kirikusse, et paluda telefoni....

* Meid austab oma kohalolekuga peapiisop Urmas Viilma – efektne hetk: kui ta sisse astub, jookseb suurelt ekraanilt intervjuu temaga. Osalejatel on võimalik vaadata videot ja küsida otse peapiiskopilt endalt ...:)

* Kiriku kõrval on teaduslava. Kui kirikukellad helisema hakkavad, pöörduvad teemadeks eetika, põhiväärtused, igavikulisus...

